

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут Психології

Кафедра Соціальної психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ КОНФЛІКТУ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Психологія»

Спеціальність 053 Психологія

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “30” серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Психологія конфлікту
Викладач (і)	Вітюк Надія Романівна
Контактний телефон викладача	
E-mail викладача	nadiia.vityuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php/developer/course/view/1211
Консультації	Згідно графіка консультацій

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є психологічні особливості виникнення, розвитку і завершення конфліктів, основні умови, напрями і технології управління ними. Розглядаються психологічні особливості конфліктів різних типів і форм, технології психологічної діагностики, розв'язання, профілактики і попередження конфліктів в основних сферах людської життєдіяльності.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у студентів компетентностей, пов'язаних із необхідністю аналізу конфліктів та психологічного управління ними.

Основні цілі вивчення дисципліни: охарактеризувати основні поняття і положення психології конфлікту, сформувати у студентів розуміння основних психологічних закономірностей розвитку конфліктів, причин і чинників виникнення конфліктних ситуацій у різних сферах життєдіяльності людини й соціальних груп, а також здатність до практичної роботи з конфліктами й психологічного управління ними.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії, володіння соціально- психологічними механізмами взаєморозуміння і взаємовпливу.

Фахові компетентності:

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та

групову).

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту населення.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати вивчення дисципліни:

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПР15. Виявляти і вирішувати соціально-психологічні проблеми особистості у великих і малих групах.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПР18. Виявляти та диференціювати проблеми збереження і відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя.

ПР20. Здійснювати психологічні інтервенції (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу) з використанням індивідуальних та групових методів роботи.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни		
Вид заняття	Загальна кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма
лекції	12	6
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18	6
самостійна робота	60	78

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
7-й	053 «Психологія»	4-й	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Конфлікт як соціально-психологічний феномен	2	2	6
Тема 2. Міжособистісні конфлікти	2	4	10
Тема 3. Внутрішньоособистісні конфлікти	2	2	6
Тема 4. Конфлікти в групах	2	2	6
Тема 5. Психологічний контекст управління конфліктами	2	2	6
Тема 6. Конфлікти в умовах навчальної діяльності	2	2	10
Тема 7. Конфлікти в сім'ях		2	8
Тема 8. Конфлікти в організаціях		2	8
ЗАГ.:	14	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Під час вивчення дисципліни студент в сумі може набрати максимально 100 балів. Розподіл балів, які отримують студенти денної ф.н.: Усні відповіді на семінарських заняттях – максимально 10 б. Тести – максимально 20 б. Контрольна робота – максимум 10 б. Виконання самостійної роботи – максимально 10 б. (робота з кейсами, самоаналіз/есе). Екзамен – максимально 50б.</p> <p>Розподіл балів, які отримують студенти заочної ф.н.: Тести – максимально 25 б. Контрольна робота – максимум 10 б. Виконання самостійної роботи та її захист під час сем.занять – максимально 15 б. (робота з кейсами, самоаналіз/есе, аналіз наукових праць). Екзамен – максимально 50б.</p>		
	Шкала оцінювання: національна та ECTS		
	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за націо для екзамену, курсового проекту (роботи), практик
90 – 100	A	відмінно	

	<table border="1" data-bbox="571 165 1439 618"> <tr> <td>80 – 89</td> <td>B</td> <td rowspan="2">добре</td> </tr> <tr> <td>70 – 79</td> <td>C</td> </tr> <tr> <td>60 – 69</td> <td>D</td> <td rowspan="2">задовільно</td> </tr> <tr> <td>50 – 59</td> <td>E</td> </tr> <tr> <td>26 – 49</td> <td>FX</td> <td>незадовільно з можливістю повторного складання</td> </tr> <tr> <td>0-25</td> <td>F</td> <td>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td> </tr> </table> <p data-bbox="539 663 1423 766">Якщо студент не набрав загалом в результаті вивчення навчальної дисципліни мінімум 50 балів, він буде спрямований на повторне її вивчення.</p>	80 – 89	B	добре	70 – 79	C	60 – 69	D	задовільно	50 – 59	E	26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
80 – 89	B	добре															
70 – 79	C																
60 – 69	D	задовільно															
50 – 59	E																
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання															
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни															
<p data-bbox="165 797 469 869">Вимоги до письмових робіт</p>	<p data-bbox="539 797 1423 1012">Перед написанням письмової роботи (тестів, контрольної роботи) у форматі проблемних питань чи тестів студенти отримують перелік тем і питань, які виносяться на письмову роботу (програмові вимоги) та посилання на навчально-методичну та наукову літературу із завчасно заданої теми для самостійної підготовки.</p> <p data-bbox="539 1021 1423 1093">Критерії оцінювання тестів: за кожен правильну відповідь нараховується 0,5 бала.</p> <p data-bbox="539 1102 1423 1200">Критерії оцінки есе та самоаналізу (завдання виконується письмово до семінарського заняття № 2, презентується під час заняття):</p> <p data-bbox="539 1209 1423 1352">5 балів (відмінно) – повністю розкрито проблемні питання, основні тези й сформульовані висновки достатньо обґрунтовані, прослідковується творчий підхід у розкритті проблематики, завдання усно презентується під час пари.</p> <p data-bbox="539 1361 1423 1496">4 бали (добре) – проблему загалом розкрито, проте відсутній творчий підхід у розкритті проблематики, основні тези й сформульовані висновки недостатньо обґрунтовані, усна презентація під час заняття.</p> <p data-bbox="539 1505 1423 1639">3 бали (задовільно) – проблему розкрито недостатньо, не всі аспекти, вказані у завданні, висвітлено, завдання виконано поверхнево, висновки відсутні або недостатньо обґрунтовані, відсутня презентація завдання під час пари.</p> <p data-bbox="539 1648 1423 1747">2 бали (незадовільно) – завдання практично не виконано, проблему в есе не розкрито, висновки відсутні, не презентується під час заняття.</p> <p data-bbox="539 1756 1423 1854">1 бал (незадовільно) – завдання не виконано, подається кілька тез, які не висвітлюють суті проблеми, містять загальні судження.</p> <p data-bbox="539 1863 919 1899">0 балів – завдання відсутнє.</p> <p data-bbox="539 1935 1423 2038">Критерії оцінювання аналізу конфлікту (завдання виконується письмово до семінарського заняття № 6, презентується під час семінарського заняття):</p>																

	<p>5 балів (відмінно) - завдання виконане в повному обсязі, здане вчасно, правильно визначено рівень конфліктності ситуації, вид і форму конфлікту, структурні елементи та етапи протікання конфлікту;</p> <p>4 бали (добре) - завдання виконане в повному обсязі, здане вчасно, однак допущені незначні помилки у класифікації конфлікту або ж визначенні структурних елементів та етапів протікання конфлікту;</p> <p>3 бали (задовільно) - завдання виконане не в повному обсязі, здане вчасно (або із запізненням), допущено помилки або неточності у визначенні виду і форми конфлікту, його основних структурних елементів та етапів протікання;</p> <p>2 бали (незадовільно) - завдання виконане значно менш, ніж наполовину, здане невчасно, структура й динаміка конфлікту описані фрагментарно, без осмислення, класифікація конфлікту проведена неточно;</p> <p>1 бал (незадовільно) — завдання практично не виконано або виконане невірно, складається з окремих малозмістовних елементів, які за своїм змістом не відображають суті завдання;</p> <p>0 балів – завдання відсутнє, завдання не виконано.</p> <p>Критерії оцінювання плану-конспекту статей (для заочної ф.н. та студентів з індивідуальним графіком навчання):</p> <p>5 балів (відмінно) - завдання виконане в повному обсязі, здане вчасно; законспектовані студентом тези містять основні ідеї автора та висновки, студент усвідомлює можливості для їх практичного застосування;</p> <p>4 бали (добре) — завдання виконане в повному обсязі, здане вчасно, однак допущені незначні помилки у виділенні та розумінні головних ідей праці, висновки не прописані до кожної праці;</p> <p>3 бали (задовільно) - завдання виконане не в повному обсязі, здане вчасно (або із запізненням), при цьому допущені помилки у виділенні та розумінні головних ідей, висновки не прописані до кожної статті, студент недостатньо, нечітко усвідомлює можливості для їх практичного застосування;</p> <p>2 бали (незадовільно) - завдання виконане значно менш, ніж наполовину, здане невчасно, описані тези й відповіді на завдання фрагментарні, не осмислені, відсутнє усвідомлення можливості практичного застосування матеріалу;</p> <p>1 бал — завдання практично не виконано, складається з окремих малозмістовних тез, які за своїм змістом не відображають суті завдання;</p> <p>0 балів – завдання відсутнє.</p>
Семінарські заняття	<p>В основу системи оцінювання знань, умінь і навичок студентів закладено такі критерії:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) повнота знань – вичерпна достатність у відтворенні інформації щодо змісту навчальної дисципліни; 2) усвідомленість (осмисленість) знань – розуміння смислу інформації по навчальній дисципліні та вміння його диференціювати, систематизувати, вербалізувати;

	<p>3) рівень сформованості умінь та навичок, здатність застосовувати здобуті знання на практиці;</p> <p>4) вміння виявляти творчий підхід у вирішенні теоретичних і практичних задач.</p> <p>Шкала оцінювання:</p> <p>оцінка «відмінно» (5) ставиться, якщо студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, високий рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, вміння творчо мислити, вільне володіння науковими термінами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки;</p> <p>оцінка «добре» (4) ставиться, якщо студент демонструє достатній рівень знань навчального матеріалу, загалом, дає правильні відповіді на поставлені питання, однак у деяких випадках нечітко їх формулює, допускає окремі несуттєві помилки та неточності, має сформовані уміння та навички щодо аналізу й вирішення поставлених практичних задач, однак при цьому не виявляє самостійність і творчість;</p> <p>оцінка «задовільно» (3) – студент загалом володіє навчальним матеріалом, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповідях, не завжди вміє інтегровано застосувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій і вирішення поставлених задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та встановлює причинно-наслідкові зв'язки;</p> <p>оцінка «незадовільно» (2) - відсутність у студента знань щодо головних проблем навчального курсу, студент не має сформовані уміння й навички застосувати набуті знання для самостійного аналізу й вирішення конкретних проблемних (конфліктних) ситуацій.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Підсумковий контроль у формі екзамену здійснюється після завершення вивчення курсу (лекцій і семінарських занять), оцінювання рівня досягнення програмних результатів студентами і зарахування всіх виконаних ними завдань.</p> <p>Всі бали, отримані студентами в процесі вивчення навчальної дисципліни (за усні відповіді, тести, контрольну роботу, виконання завдань для самостійної роботи), підсумовуються.</p>
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Підсумковий контроль у формі екзамену здійснюється після завершення вивчення курсу (лекцій і семінарських занять), оцінювання рівня досягнення програмних результатів студентами і зарахування всіх виконаних ними завдань.</p> <p>Форма здачі екзамену – комбінована, включає письмову відповідь на питання у білеті, а також виконання тестових завдань.</p>

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Студенти денної форми навчання виконують і здають всі завдання для самостійної роботи під час семінарських занять (№2 і №6). Тести до тем виконуються у день відповідного практичного заняття. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, виконують всі завдання згідно вимог, проходять тестування за темами. Оцінки за роботу на семінарських заняттях отримують за виконання самостійної роботи та її презентації не пізніше ніж за 1 тиждень до останнього семінарського заняття.

Студенти заочної форми навчання виконують і здають всі завдання (тематичні тести, завдання для самостійної роботи, контрольну роботу) не пізніше, ніж за 10 днів до початку заліково-екзаменаційної сесії.

Відвідування занять. Політика курсу передбачає своєчасне виконання студентами усіх видів робіт. У випадку пропуску пар з поважних причин студенти мають право відпрацювати невиконаний обсяг робіт (написати контрольну роботу, тест, виконати завдання для самостійної роботи тощо) за умови надання необхідної документації (довідки і т.ін.). Усі ці роботи повинні бути виконані й представлені студентом у встановлений час консультацій, при цьому не пізніше ніж за 1 тиждень до останнього семінарського заняття в даній студентській групі.

Студент, який пропустив заняття без поважних причин, не отримує бали за усні відповіді. Невиконані своєчасно тести, контрольну роботу, завдання для самостійної роботи можуть виконати і здати до наступного семінарського заняття, однак оцінка при цьому буде знижена на 20 %.

Передбачено **додаткові бали** (до 3) за активну участь на семінарських заняттях чи іншу наукову активність.

Академічна доброчесність. Вступаючи на цей курс, студенти повинні дотримуватися норм поведінки, прописаних у Положенні про академічну доброчесність у Прикарпатському національному університеті ім. В. Стефаника Положення про запобігання академічному плагіату:

<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/nova-redaktsiia-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf>

Положення 2

<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/Кодекс.FR12.pdf>

У випадку виявлення випадків плагіату у виконанні навчальних завдань, академічної недоброчесності (списування), пред'явлені студентом завдання не зараховуються.

Неформальна освіта. Можливі зарахування курсів, які відповідають змісту дисципліни загалом чи її окремих тем. Такі курси зараховуються відповідно як опрацьована тема чи як виконане практичне завдання за умови наявності презентації пройденого курсу та його підтвердження сертифікатом.

Комунікація з викладачем з приводу актуальних питань відбувається за посередництвом старости студентської групи; якщо виникає особлива потреба з'ясувати окремі питання індивідуально (які не відображені у силабусі) контакт здійснюється через електронну пошту.

8. Рекомендована література

1. Березовська Л.І., Юрков О.С. Психологія конфлікту: навчально-методичний посібник. Мукачево: МДУ, 2016. 201 с
2. Вітюк Н. Р. Психологія конфлікту в таблицях і схемах : навчальний посібник. Івано-Франківськ, 2014.172 с.

3. Долинська Л.В., Матяш-Заяц Л.П. Психологія конфлікту. Навчальний посібник. К.: Каравела, 2022. 304 с.
4. Зарицька В.В. Психологія конфлікту : навч. посіб. Запоріжжя : Видавничий дім "Гельветика", 2019. 379 с
5. Орлянський В.С. Конфліктологія. Навчальний посібник. - К: Центр учбової літератури. URL: <https://pidru4niki.com/12191214/psihologiya/konfliktologiya>
6. Партико Н.В. Основи конфліктології. Львів, 2021.
7. Примуш М.В. Конфліктологія. Навчальний посібник. К., 2006.
8. Русинка І.І. Конфліктологія. Психотехнології запобігання і управління конфліктами. Навчальний посібник. К., 2007.
9. Скібіцька Л.І. Конфліктологія: Навч. посібник. К.: Кондор, 2009. 384 с.
10. Розбудова миру. Профілактика і вирішення конфлікту з використанням медіації: соціально-педагогічний аспект [Навч.-метод. посібник]. К.: ФОП Стеценко В.В. 2016. 192 с.
11. Яхно Т. П., Куревіна І. О. Конфліктологія та теорія переговорів. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2021. 168 с.
12. Coombs C. H., Avrugin G. S. The Structure of Conflict. New York . URL: <https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9780203771167/structure-conflict-cl-yde-coombs-george-avrunin-clyde-coombs-george-avrunin-clyde-coombs-george-avrunin>
13. Risser M, Saleh N. Interpersonal Conflicts: Types, Examples & Resolution Strategies. <https://www.choosingtherapy.com/interpersonal-conflicts/>

Викладач _____ Вітюк Надія Романівна, доцент кафедри соціальної психології